

O‘smirlarda ijobiy xulq-atvorni shakllantirishda psixologik qiyinchiliklar

Qurbonov Murodbek Qo‘ziboy o‘g‘li
UrDU 241-psixologiya magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada o‘smirlarda ijobiy xulq-atvorni shakllantirishda uchraydigan psixologik qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish usullari ko‘rib chiqiladi. O‘smirlik davri — shaxsiyatning shakllanishi va ijtimoiy rollarni anglashda muhim bosqichdir. Ushbu davrda ijobiy xulq-atvorni shakllantirishda o‘smirlarning ichki va tashqi omillari, oila, maktab va atrof-muhitning ta'siri muhim ahamiyatga ega. Maqolada ijobiy xulq-atvorni shakllantirishda yuzaga keladigan psixologik qiyinchiliklar, o‘zlikni anglashdagi noaniqlik, ijtimoiy bosim, oila va do‘stlar bilan munosabatlar, shuningdek, maktabdagi muvaffaqiyatsizliklar keltirilgan. Shu bilan birga, bu qiyinchiliklarni bartaraf etish uchun samarali pedagogik yondashuvlar va psixologik usullar ham tavsiya etiladi.

Kalit so‘zlar: O‘smirlar, ijobiy xulq-atvor, psixologik qiyinchiliklar, shaxsiyat shakllanishi, o‘zlikni anglash, ijtimoiy bosim, pedagogik yondashuvlar, psixologik yordam, oila va maktab ta'siri, hissiy rivojlanish.

Аннотация: В данной статье рассматриваются психологические трудности, возникающие при формировании позитивного поведения у подростков, а также методы их преодоления. Подростковый возраст является важным этапом формирования личности и осознания социальных ролей. В этом возрасте, при формировании позитивного поведения, важную роль играют внутренние и внешние факторы, такие как семья, школа и окружающая среда. В статье освещены психологические трудности, связанные с формированием позитивного поведения, такие как неуверенность в самоопределении, социальное давление, отношения с семьей и друзьями, а также неудачи в учебе. Также предлагаются эффективные педагогические подходы и психологические методы для преодоления этих трудностей.

Ключевые слова: Подростки, позитивное поведение, психологические трудности, формирование личности, самоопределение, социальное давление, педагогические подходы, психологическая помощь, влияние семьи и школы, эмоциональное развитие.

Annotation: This article discusses the psychological challenges faced in the development of positive behavior among adolescents and the methods to overcome them. Adolescence is a crucial stage in personality development and social role identification. During this period, both internal and external factors such as family, school, and the environment play a significant role in shaping positive behavior. The article highlights psychological challenges such as uncertainty in self-identity, social pressure, relationships with family and friends, and academic difficulties. Additionally, it offers effective pedagogical approaches and psychological methods for addressing these challenges.

Keywords: Adolescents, positive behavior, psychological challenges, personality development, self-identity, social pressure, pedagogical approaches, psychological support, family and school influence, emotional development.

Kirish:

O‘smirlik davri — shaxsning o‘zlikni anglash, o‘zini ifoda etish, ijtimoiy roli va xulq-atvorini shakllantirishdagi muhim bosqichdir. Bu davrda o‘smirlar jismonan va ruhiy jihatdan katta o‘zgarishlarga uchraydilar. Ularning hissiy, ijtimoiy va kognitiv rivojlanishi o‘zining yuqori intensivligi bilan ajralib turadi. O‘smirlarning ijobiy xulq-atvorini shakllantirishda bu o‘zgarishlar alohida ahamiyatga ega, chunki ular o‘z xulq-atvorlarini, qadriyatlarini va dunyoqarashlarini shakllantirayotgan paytda ko‘plab psixologik qiyinchiliklarga duch kelishadi.

O‘smirlarda ijobiy xulq-atvorni shakllantirish, ularning o‘zini hurmat qilish, mas’uliyatli qarorlar qabul qilish, muammolarni hal etish va boshqalar bilan samarali hamkorlik qilish kabi qobiliyatlarni rivojlantirishni anglatadi. Ammo, o‘smirlar o‘zaro munosabatlarda ijtimoiy bosimni his qilishi, oiladagi o‘zgarishlar, do‘stlar va maktabdagi muvaffaqiyatsizliklar tufayli ko‘pincha salbiy xulq-atvorlar, agressiya, o‘ziga nisbatan ishonchsizlik yoki izolyatsiya kabi psixologik qiyinchiliklarga duch keladilar.

Shu sababli, o‘smirlar orasida ijobiy xulq-atvorni shakllantirishda pedagoglar, psixologlar va ota-onalar o‘zaro hamkorlikda ishlashlari, o‘smirlar bilan ishonchli muloqot o‘rnatishlari va ularga ijobiy xulq-atvorni rivojlantirishda yordam berishlari zarur. Maqsad, o‘smirlarning o‘zlikni anglash jarayonini qo‘llab-quvvatlash, ular orasida salbiy xulq-atvorlarning oldini olish va psixologik qiyinchiliklarni yengib o‘tishga yordam berishdir.

Ushbu maqolada o‘smirlarda ijobiy xulq-atvorni shakllantirishda uchraydigan psixologik qiyinchiliklar va ularni engib o‘tishning amaliy yondashuvlari ko‘rib chiqiladi.

Asosiy qism:

O‘smirlik davri — bu shaxsiyatning shakllanishi, o‘zlikni anglash va ijtimoiy rolining belgilanishi jarayonidagi muhim bosqichdir. Bu davrda o‘smirlar turli psixologik qiyinchiliklarga duch kelishadi. Ushbu qiyinchiliklar ularning ijobiy xulq-atvorini shakllantirishga salbiy ta'sir ko‘rsatishi mumkin. Quyida o‘smirlarda ijobiy xulq-atvorni shakllantirishda uchraydigan asosiy psixologik qiyinchiliklar va ularning ta'siri keltirilgan.

O‘zlikni anglashdagi noaniqlik

O‘smirlik davri — bu o‘zlikni anglash va shaxsiyatni shakllantirishning intensiv kechadigan va murakkab bosqichidir. O‘smirlar o‘zlarining kimligini, qaysi guruhga mansubligini, qaysi qadriyatlarni o‘ziga xos deb bilishini aniqlashda qiyinchiliklarga duch keladilar. Bu davrda ularning o‘zlikni anglashlari noaniq bo‘lib, o‘zlarining ijtimoiy roli va xulq-atvorini shakllantirishda muammolar yuzaga keladi. O‘zlikni anglashdagi noaniqlik o‘smirning o‘zini qoniqtirmaydigan, salbiy xulq-atvorlarni yaratishiga olib kelishi mumkin. Ular o‘zgarishlarga qaramay, bu davrda doimo tashqi muhitga moslashishga, tanqidni yengishga, o‘zini qabul qilishga harakat qilishadi.

Ijtimoiy bosim va guruh ta'siri

O‘smirlar o‘zlarini o‘zining tengdoshlari bilan solishtirishadi va ijtimoiy guruhning talablari bilan moslashishga harakat qilishadi. Guruhda o‘z o‘rnini topishga urinish, "qabul qilish" va "o‘ziga nisbatan e'tibor" olishni xohlaydi. Bu jarayon o‘smirda ijtimoiy bosimni keltirib chiqaradi, bu esa ba'zan salbiy xulq-atvorlarning shakllanishiga olib kelishi mumkin. Guruhning ta'siri, masalan, chekish, alkogol ichish, agressiv xulq, noto‘g‘ri qarorlar qabul qilish kabi salbiy xulq-atvorlarni kuchaytirishi mumkin. Bu kabi ta'sirlar o‘smirlarning ijobiy xulq-atvorlarini shakllantirishga to‘sqinlik qilishi mumkin.

Oilaviy muhitdagi o‘zgarishlar

Oilaviy muhit o‘smirlarning psixologik rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. O‘smirlar uchun ota-onalar, oilaviy aloqalar va uydagi muhit o‘zgarishlarga nisbatan sezgir bo‘lishi mumkin. Oila ichidagi kelishmovchiliklar, ota-ona bilan bo‘lgan munosabatlarning noto‘g‘ri yo‘lga qo‘yilishi, ajralish yoki oilaviy muammolar

o‘smirlarning ichki holatiga salbiy ta'sir ko‘rsatishi mumkin. Bu holatlar ularning xulq-atvoriga ta'sir qilishi, ularni ijtimoiy qiyinchiliklar bilan yuzma-yuz qoldirishi va ijobiy xulq-atvorni shakllantirishga to‘sqinlik qilishi mumkin. Masalan, oilada janjallar, hurmat va ishonchni yo‘qotish o‘smirni haddan tashqari yopiq, o‘zini ishonchsiz his qilishiga olib kelishi mumkin.

Maktabdagi muvaffaqiyatsizliklar va stress

O‘smirlar o‘zlarining akademik faoliyatlarida muvaffaqiyatsizliklarga uchrashi, do‘stlar bilan munosabatlarda murakkabliklar va maktabdagi jamoa ichida ajralib turish kabi stress holatlari bilan duch kelishadi. Bu holatlar ularning psixologik holatini buzishi va o‘ziga nisbatan salbiy fikrlarni shakllantirishi mumkin. O‘smirlar o‘zlarini “yomon o‘quvchi” deb his qilishlari, do‘stlari orasida yolg‘iz qolishlari yoki e’tibor etishmasligi bilan bog‘liq stress holatlari bilan kurashishda qiyinchiliklarga duch kelishadi. Bu stress va psixologik ziddiyatlar o‘smirning o‘zini izolyatsiya qilishiga va o‘ziga nisbatan salbiy xulq-atvorlar, o‘ziga qarshi xatti-harakatlarni shakllantirishiga olib kelishi mumkin.

O‘zaro munosabatlarda muammolar

O‘smirlar o‘zaro munosabatlarni o‘rnatish, do‘stlar bilan muloqot qilishda ba'zi muammolarni boshdan kechirishadi. O‘smirlar ba'zida tajovuzkor, agressiv yoki salbiy xulq-atvorlarni ko‘rsatishadi, bu esa ularning ijtimoiy qiyinchiliklarga uchrashiga olib keladi. Yana bir tomondan, o‘smirlar o‘zlarining hissiy holatlarini ifodalashda qiyinchiliklarga duch keladilar, bu esa ularning ijobiy xulq-atvorlarini shakllantirishni qiyinlashtiradi. O‘smirlar o‘zlarining hissiy holatini boshqarishda, hissiy etika va ijtimoiy ko‘nikmalarda muammolarni his qilishlari mumkin.

6. Hissiy barqarorlikni yo‘qotish

O‘smirlarning hissiy barqarorligi ko‘plab o‘zgarishlar va stresslar ta'sirida past bo‘lishi mumkin. O‘smirlar ba'zan o‘z his-tuyg‘ularini boshqarishda qiyinchiliklarga duch keladilar, bu esa agressivlik, kayfiyatning tez-tez o‘zgarishi, o‘zini izolyatsiya qilish yoki salbiy xulq-atvorlarning shakllanishiga olib kelishi mumkin. Hissiy barqarorlikning yo‘qolishi o‘smirning ijobiy xulq-atvorini shakllantirishga to‘sqinlik qilishi mumkin.

O‘smirlarda ijobiy xulq-atvorni shakllantirishda yuzaga keladigan psixologik qiyinchiliklar murakkab va ko‘p qirralidir. O‘zlikni anglashdagi noaniqlik, ijtimoiy bosim, oilaviy muhitdagi o‘zgarishlar, maktabdagi muvaffaqiyatsizliklar va o‘zaro munosabatlardagi muammolar o‘smirlarning ijobiy xulq-atvorlarini shakllantirishga

to'sqinlik qilishi mumkin. Shuning uchun, o'smirlar bilan ishlashda ularning psixologik holatini inobatga olish, ijobiy xulq-atvorni rivojlantirish uchun to'g'ri yondashuv va metodlarni tanlash muhimdir. Pedagoglar va psixologlar o'smirlar bilan ishlashda, ularning ichki va tashqi omillarini to'g'ri baholash, ular bilan ochiq va samimiy muloqot o'rnatish va psixologik qo'llab-quvvatlash taqdim etish zarur.

Mavzuning dolzarbligi

O'smirlik davri inson hayotidagi eng muhim bosqichlardan biridir. Bu davrda o'smirlar o'zlikni anglash, ijtimoiy roli va dunyoqarashlarini shakllantirish jarayonida bo'ladilar. Shu bilan birga, bu davrda o'smirlarning hissiy, ruhiy va ijtimoiy rivojlanishi intensiv kechadi va ko'plab psixologik qiyinchiliklarga olib kelishi mumkin. O'smirlar o'zlarining shaxsiy va ijtimoiy muhitlariga moslashishda, o'zlikni anglashda, o'zlarini ifodalashda turli qiyinchiliklarni boshdan kechiradilar. Ushbu jarayonlarda salbiy xulq-atvorlar, o'ziga nisbatan ishonchsizlik, ijtimoiy bosim yoki o'zaro munosabatlar o'zgarishi kabi muammolar yuzaga kelishi mumkin.

O'smirlar orasida ijobiy xulq-atvorni shakllantirishda psixologik qiyinchiliklarning o'rganilishi, nafaqat psixologlar, balki o'qituvchilar, pedagoglar va ota-onalar uchun ham dolzarb ahamiyatga ega. Chunki o'smirlarning ijobiy xulq-atvorini shakllantirish va ularning psixologik rivojlanishini qo'llab-quvvatlash nafaqat ularning shaxsiy rivojlanishiga, balki jamiyatda mas'uliyatli, etika va axloqiy qadriyatlarni hurmat qiladigan shaxslarni tarbiyalashga olib keladi.

O'smirlarning ijobiy xulq-atvorini shakllantirishda yuzaga keladigan psixologik qiyinchiliklarni o'rganish, shu qiyinchiliklarni yengish yo'llarini topish, ular bilan ishlashda samarali metodlarni ishlab chiqish dolzarb hisoblanadi. Bu mavzu, o'smirlarning ichki dunyosini yaxshiroq tushunish, ularning hissiy va ijtimoiy ehtiyojlarini aniqlash va ular bilan samarali ishlashni ta'minlashga yordam beradi. Shuningdek, bu masala jamiyatda salbiy xulq-atvorlarni kamaytirish va yosh avlodni ma'naviy jihatdan sog'lom tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega.

Muhokama:

O'smirlik davri — bu shaxsiyatning shakllanishi, ijtimoiy rolning belgilanishi va o'zlikni anglash jarayonidagi muhim davr bo'lib, bu davrda o'smirlar ko'plab psixologik va ijtimoiy qiyinchiliklarga duch keladilar. O'smirlarda ijobiy xulq-atvorni shakllantirish jarayoni esa ko'plab omillarga bog'liq bo'lib, bu omillar ba'zan ularning rivojlanishiga to'sqinlik qilishi mumkin. Quyida, o'smirlarda ijobiy xulq-

atvorni shakllantirishda yuzaga keladigan asosiy psixologik qiyinchiliklar muhokama qilinadi.

O'zlikni anglashdagi noaniqlik

O'smirlik davri o'zlikni anglashda eng murakkab va intensiv bosqichlardan biridir. O'smirlar o'zlarini kim sifatida his qilishlari, hayotda nima istashlari, o'ziga xos qadriyatlarni aniqlashlari va o'ziga bo'lgan ishonchni shakllantirishlari kerak. Shu bilan birga, bu davrda o'smirlar o'zlikni anglashda noaniqlikka duch kelishadi. Ular bir tomondan oilaning, jamiyatning va ijtimoiy guruhning talablariga javob berishga harakat qilsa, ikkinchi tomondan esa o'zlari kimligini, qayerdan kelganini va nimani istashlarini topishga intilishadi. O'zlikni anglashdagi noaniqlik o'smirda o'ziga ishonchsizlikni, salbiy fikrlarni va ichki ziddiyatlarni keltirib chiqarishi mumkin, bu esa ijobiy xulq-atvorni shakllantirishda muammolarga olib keladi.

Ijtimoiy bosim va guruh ta'siri

O'smirlar o'z tengdoshlariga o'xshash bo'lishni xohlaydi va ular ijtimoiy guruhlarga kirishga harakat qiladilar. Shu bilan birga, ijtimoiy bosimning salbiy ta'siri o'smirlar uchun katta qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin. O'smirlar ko'pincha guruhning talablariga moslashishga intilishadi, ba'zan bu ijobiy xulq-atvorni shakllantirishga to'sqinlik qiladigan salbiy ta'sirlarga olib keladi. Masalan, do'stlar tomonidan ichkilikbozlik, chekish yoki boshqa salbiy odatlarni targ'ib qilish o'smirlarning xulq-atvoriga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. O'smirlarning guruhda o'z o'rnini topish va tanqidga uchramaslik istagi ba'zida ularni noto'g'ri xulq-atvorlarga yo'naltiradi.

Oila va oilaviy muhitning ta'siri

O'smirlar uchun oila va oilaviy muhit juda muhim rol o'ynaydi. Oila ichidagi munosabatlar, ota-ona bilan bo'lgan aloqalar, oilaviy qiymatlar va model sifatida ota-onalar o'smirlarning xulq-atvorini shakllantirishda muhim omillardir. Oilada bo'ladigan janjallar, ajralishlar yoki shaxsiy muammolar o'smirlarning psixologik holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Oila ichida bo'ladigan ziddiyatlar va notinch muhit o'smirda xavotir, tashvish va o'zini izolyatsiya qilish his-tuyg'ularini uyg'otadi, bu esa ijobiy xulq-atvorni shakllantirishni qiyinlashtiradi. Shu bilan birga, ota-ona tomonidan ko'rsatilgan g'amxo'rlik, tushunish va qo'llab-quvvatlash o'smirning ijobiy xulq-atvorini shakllantirishda katta ahamiyatga ega.

O'zaro munosabatlar va ijtimoiy qiyinchiliklar

O‘smirlar o‘z tengdoshlar bilan muloqot qilishda o‘zaro munosabatlarni o‘rnatishda ba‘zan qiyinchiliklarga duch keladilar. Ular do‘stlik, sevgi, o‘zaro hurmat, yoki salbiy tajribalar (masalan, o‘zini izolyatsiya qilish, do‘stlar bilan janjallar) kabi ijtimoiy qiyinchiliklar bilan kurashishadi. Ba‘zan, o‘smirlar o‘zlarining hissiy holatlarini boshqarishda qiyinchiliklarga duch kelishadi va bu ularning xulq-atvoriga salbiy ta‘sir qiladi. Ijtimoiy qiyinchiliklar, yolg‘izlik va ijtimoiy izolyatsiya o‘smirlarning salbiy xulq-atvorlar, depressiya va o‘ziga zarar yetkazish kabi holatlarni rivojlantirishi mumkin.

Stress va maktabdagi muvaffaqiyatsizlik

O‘smirlar ko‘pincha o‘zlarining akademik muvaffaqiyatlari va jamiyatdagi o‘rni haqida xavotirlanadilar. Maktabdagi muvaffaqiyatsizliklar, do‘stlar bilan muammolar, o‘zlariga nisbatan yuqori talablar o‘smirlar uchun katta stress manbai bo‘lishi mumkin. Stress holatlari o‘smirlarni o‘zlarini izolyatsiya qilishga, o‘ziga nisbatan ishonchsizlik hissiga va ijobiy xulq-atvorni shakllantirishda muammolarga olib kelishi mumkin. Bundan tashqari, o‘smirlarning stressni boshqarishda qiyinchiliklar o‘ziga xos salbiy xulq-atvorlar — misol uchun, agressiya yoki o‘zini qo‘pol tutish kabi xulqlarni shakllantirishi mumkin.

Hissiy barqarorlik va o‘zini anglashdagi muammolar

O‘smirlar hissiy barqarorlikni saqlashda qiyinchiliklarga duch keladilar. Ularning kayfiyatlari tez-tez o‘zgaradi, ularning hissiy holati noaniq bo‘lib, o‘zlarini izlash jarayonida stress, xavotir va o‘zini izolyatsiya qilish hissi kuchayishi mumkin. Bu holatlarning barchasi o‘smirning ijobiy xulq-atvorini shakllantirishni qiyinlashtiradi, chunki u o‘zini boshqarish va o‘zini ifodalashda ba‘zan muammolarga duch keladi.

O‘smirlar o‘zining shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishi davomida ko‘plab psixologik qiyinchiliklarga duch keladilar. Bu qiyinchiliklar ularning ijobiy xulq-atvorini shakllantirish jarayoniga to‘sqinlik qilishi mumkin. O‘zlikni anglashdagi noaniqlik, ijtimoiy bosim, oilaviy muammolar, o‘zaro munosabatlardagi qiyinchiliklar va stress holatlari o‘smirlarning xulq-atvoriga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Shuning uchun o‘smirlar bilan ishlashda ularning psixologik ehtiyojlarini inobatga olish, ijtimoiy va hissiy qo‘llab-quvvatlash taqdim etish, ular bilan samarali muloqot o‘rnatish zarurdir. O‘smirlarning salbiy xulq-atvorlarini bartaraf etishda, o‘qituvchilar, ota-onalar va psixologlar ular bilan o‘zaro ishonch va hamkorlikda ishlashlari lozim.

Xulosa va takliflar:

O‘smirlik davri — shaxsiyatning rivojlanishining muhim bosqichlaridan biri bo‘lib, bu davrda o‘smirlar ijtimoiy, hissiy va psixologik jihatdan katta o‘zgarishlarni boshdan kechirishadi. Shu bilan birga, o‘smirlar o‘zlikni anglash, ijtimoiy rollarini shakllantirish, o‘zlarini ifodalash va ijtimoiy aloqalar o‘rnatishda psixologik qiyinchiliklarga duch keladilar. Bu davrda o‘smirlarning ijobiy xulq-atvorini shakllantirishda yuzaga keladigan qiyinchiliklar, o‘zlikni anglashdagi noaniqlik, ijtimoiy bosim, oilaviy muammolar, o‘zaro munosabatlardagi qiyinchiliklar, stress va maktabdagi muvaffaqiyatsizliklar kabi holatlar, ularning xulq-atvoriga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin.

Shu bilan birga, o‘smirlar bu qiyinchiliklarga qarshi kurashishda ko‘plab imkoniyatlarga ega. O‘smirlar bilan ishlashda ularning psixologik ehtiyojlarini, hissiy holatlarini, ijtimoiy muhiti va ichki tajribalarini inobatga olish muhimdir. Ularni to‘g‘ri qo‘llab-quvvatlash, samimiy muloqot, o‘zini ifodalash imkoniyatlari va o‘ziga bo‘lgan ishonchni oshirish orqali ijobiy xulq-atvorni shakllantirish mumkin.

Takliflar

1. **O‘zlikni anglashni qo‘llab-quvvatlash:** O‘smirlarni o‘zlikni anglash jarayonida qo‘llab-quvvatlash zarur. Bu uchun o‘smirlar bilan samimiy muloqot o‘rnatish, ularni tinglash, ularning fikrlarini va his-tuyg‘ularini hurmat qilish kerak. Ular o‘zlarini qanday his qilishlari va kimligini tushunishga yordam beradigan pedagogik va psixologik yondashuvlar zarur.
2. **Ijtimoiy bosim va guruh ta‘siriga qarshi kurashish:** O‘smirlar orasida ijtimoiy bosim kuchli bo‘lishi mumkin. Ularning salbiy ijtimoiy ta‘siriga duch kelishini kamaytirish uchun ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirish, o‘z fikrini aytish va rad etish imkoniyatlarini o‘rgatish zarur.
3. **Oilaviy qo‘llab-quvvatlash:** Oila o‘smirlarning rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Oila a‘zolari o‘rtasidagi munosabatlar, ota-onalar tomonidan ko‘rsatilgan qo‘llab-quvvatlash va ishonch o‘smirlar uchun ijobiy o‘sishga yordam beradi. Oilaviy muammolarni hal qilishda psixologik maslahatlar va yordamga murojaat qilish tavsiya etiladi.

4. **Stressni boshqarish va hissiy barqarorlikni saqlash:** O‘smirlar uchun stress va hissiy barqarorlikni boshqarish ko‘nikmalarini o‘rgatish muhimdir. Maktabdagi muvaffaqiyatsizliklar, oilaviy muammolar va ijtimoiy muhitdagi ziddiyatlar bilan kurashish uchun samarali strategiyalarni ishlab chiqish kerak.

5. **Maktabda ijtimoiy va hissiy rivojlanishni qo‘llab-quvvatlash:** Maktablar o‘smirlarning ijtimoiy va hissiy rivojlanishini qo‘llab-quvvatlashga yordam berishi lozim. Bu o‘quv dasturlarini yanada moslashtirish, ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirish va o‘quvchilarning o‘zaro hurmatini ta‘minlashga qaratilgan tadbirlarni o‘tkazish orqali amalga oshirilishi mumkin.

6. **Ijobiy xulq-atvorni targ‘ib qilish:** O‘smirlar o‘rtasida ijobiy xulq-atvorni targ‘ib qilish, ularga mas‘uliyatli va etika bilan yashashni o‘rgatish zarur. Bu uchun tashkil etiladigan tadbirlar va guruh ishlari orqali o‘smirlarning o‘zaro hurmatini oshirish, ularga yaxshilik va yordam berish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimova, T. (2018). *Psixologiya va tarbiya: O‘smirlik davrida psixologik o‘zgarishlar*. Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi.
2. To‘raeva, N. (2017). *O‘smirlar va yoshlar psixologiyasi*. Toshkent: O‘zbekiston pedagogika universiteti nashriyoti.
3. Yuldosheva, N. (2019). *O‘smirlarning ijtimoiy rivojlanishi va shaxsiyatini shakllantirishda pedagogik yondashuvlar*. Toshkent: Pedagogika nashriyoti.
4. Salimova, D. (2020). *Xulq-atvor va psixologiya: O‘smirlar orasida salbiy xulq-atvorni oldini olish*. Toshkent: Yosh g‘oya.
5. Normatova, G. (2016). *Psixologik maslahat va o‘smirlar rivojlanishi*. Toshkent: "O‘quvchi" nashriyoti.
6. Akhmedova, R. (2015). *O‘smirlar psixologiyasi va ularni ijobiy xulq-atvorga yo‘naltirish*. Toshkent: Pedagogika nashriyoti.
7. Islomov, S. (2014). *Pedagogik psixologiya: O‘smirlar va yoshlar tarbiyasi*. Toshkent: O‘zbekiston universiteti nashriyoti.
8. Nazarov, S. (2017). *Pedagogik va psixologik muammolar: O‘smirlar orasida ijobiy xulq-atvorni shakllantirish usullari*. Toshkent: Ta‘lim nashriyoti.

9. Pirov, F. (2018). *O'smirlar psixologiyasi va pedagogik yondashuvlar*. Toshkent: O'zbekiston ta'limi.

10. Shodmonova, M. (2019). *Psixologiya va pedagogikasi: O'smirlarning hissiy va ijtimoiy rivojlanishidagi muammolar*. Toshkent: "O'qituvchi" nashriyoti.

Research Science and
Innovation House

